

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžr/25/2016
Identifikačné číslo spisu: 1014201135
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014201135.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: U. F. - R., rod. O., bytom K. XXX/XX, O., právne zastúpená advokátom: JUDr. László Lengyel, so sídlom Ružová dolina 6, Bratislava, proti odporcovi: Okresný úrad Bratislava, pozemkový a lesný odbor, Trenčianska 55, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 3709/2004, zn. OU-BA-PLO-2014/93563/19092/MBE zo dňa 26.05.2014, o odvolaniach navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 142/2014-47 z 5. novembra 2015 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 142/2014-79 z 23. decembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 142/2014-47 z 5. novembra 2015 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 142/2014-79 z 23. decembra 2015 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1S 142/2014-47 zo dňa 5. novembra 2015 zamietol žalobu navrhovateľky (krajský súd v rozhodnutí nesprávne uvádza „žalobkyne“) a náhradu trov konania jej nepriznal. Z obsahu administratívneho spisu krajský súd zistil, že dňa 11.10.2004 si navrhovateľka uplatnila na OPÚ právo na navrátenie vlastníctva k pozemku PK parc. č. XXXX/X, vedeného v PK vložke č. XXX, k. ú. E. po pôvodnom vlastníkovi Q. O.. Z rodného listu zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že U. O. (vydatá F. - R.) je dieťaťom Q. O., rod. O. a U. rod. Q. a jej starí rodičia boli Q. O. a U. O.. Z uvedeného vyplynulo, že navrhovateľka prichádza do úvahy podľa ust. § 2 ods. 2 písm. c) reštitučného zákona ako oprávnená osoba proti Q. O. - starom otcovi za predpokladu splnenia ostatných podmienok reštitučného zákona. Navrhovateľka bola výzvou zo dňa 9.10.2009 a 2.5.2013 vyzvaná na doloženie dokladov preukazujúcich, že jej právny predchodca Q. Brosz bol vlastníkom pozemku PK parc. č. XXXX/X vedenej v PK vložke č. XXX k. ú. E., pretože v uvedenej PK vložke č. XXX k. ú. E. je ako pôvodný vlastník zapísaný Maďarský štát - pokladnica zápisom zo dňa 12.10.1998 a následne zápisom zo dňa 27.4.1956 Československý štát. Žiadateľka doložila nasledovné doklady:
- rozsudok č. 33.461/1926 O.F.B. v maďarskom jazyku spolu s prekladom

- prílohu k rozsudku č. 33.461/1926 O.F.B v maďarskom jazyku spolu s prekladom
- rozhodnutie č. 47900/1928 v maďarskom a slovenskom jazyku
- rozhodnutie č. 5922/928, 118061 v maďarskom a slovenskom jazyku
- rozhodnutie č. 6941/1928 v maďarskom a slovenskom jazyku
- výkaz o výpočte zo dňa 20.10.1937 v maďarskom a slovenskom jazyku
- č. d. XXXX/XX
- maďarská zbierka zákonov z roku 1928.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že sa stotožnil s rozhodnutím odporcu (krajský súd nesprávne uvádza „žalovaný“), odporca neprekročil zákonom povolené medze správnej úvahy a pokiaľ ide o namiatané nedostatky navrhovateľky ohľadom procesného pochybenia odporcu, súd sa s názorom navrhovateľky nestotožnil. Bolo nesporne zistené, že Krajský súd pre usporiadanie vlastníctva pôdy vo veci vykúpenia poľnohospodárskej pôdy z majetku kniežaťa A. a jeho manželky belgickej kráľovskej knážnej B. v katastrálnom území obce E. na žiadosť obyvateľov obce nariadil získať cestou vykúpenia, resp. tak, že prevezme od Maďarského štátu oproti vyplateniu nehnuteľnosti presne špecifikované v bode I. výroku rozsudku, ktoré sú uvedené v PK vložkách č. X, XXX, XXX, XXX, XX k. ú. E. a ktoré mali byť pridelené prídelcom uvedeným v bode II. výroku, okrem iného je medzi osobami uvedenými v zozname aj O. Q.. Krajský súd súčasne pre usporiadanie vlastníctva pôdy zaviazal všetkých nadobúdateľov na zaplatenie paušálneho poplatku s tým, že kto svoju platobnú povinnosť v lehote 30 dní nesplní bude z nadobudnutia vylúčený. Z bodu IX. tohto rozsudku vyplýva, že pokiaľ má už pozemkovoknižný úrad k dispozícii príslušné údaje, prepis novovytvorených parciel podľa plánu rozdelenia tak, aby sa viaceré parcely, pridelené tej istej osobe stali jedným pozemkovoknižným majetkom, plán rozdelenia po overení treba v jednom exemplári uložiť u pozemkovoknižného úradu a zaznamenať do pozemkovej knihy.

Na základe uvedeného mal krajský súd za preukázané, že nehnuteľnosti mali byť pridelené a nie, že týmto rozsudkom vzniká vlastnícke právo osôb, ktorým majú byť pridelené. Týmto rozsudkom bolo ukončené iba vykúpenie pozemkov od kniežaťa A. a jeho manželky. O samotnom pridelení pozemkov následne rozhodoval maďaróvsky krajský okresný súd ako pozemkovoknižný správny orgán, ktorý ďalej vo veci rozhodoval podľa plánu pridelenia s následným zaznamenaním vlastníctva do pozemkovoknižných vložiek. Krajský súd ďalej konštatoval, že právnomu predchodcovi navrhovateľky bola predmetná nehnuteľnosť PK č. XXXX/X k. ú. E. daná dňa 1.1.1927 do držby. Uvedená nehnuteľnosť však nebola prevedená do jeho vlastníctva. Ako vyplývalo z uvedených dôkazov, vlastnícke právo prídelcov, ktorí žiadali o predelenie pozemkov nemohlo vzniknúť len na základe rozsudku, ale na základe skutočnosti že za nehnuteľnosti v držbe mali následne ich držiteľia platiť dávku z majetku, t. j. odpočítať si služby za roky 1929- 1936 a výpočet služby od roku 1937. Súd konštatoval, že v tomto prípade je možné stotožniť sa s právnym názorom odporcu a síce, že Q. O. bol jeden zo žiadateľov o pridelenie pozemkov, čo potvrdzuje aj dodatok rozsudku zo dňa 10.08.1926, avšak nesplnil podmienky pre pridelenie predmetného pozemku a preto mu uvedená nehnuteľnosť s konečnou platnosťou nebola pridelená a zapísaná do pozemkovoknižnej vložky.

K námietke navrhovateľky o porušení jej procesných práv krajský súd uviedol, že nie je opodstatnená, nakoľko časť dokladov, z ktorých vychádzal žalovaný pri rozhodnutí boli doložené právnym zástupcom navrhovateľky a dôkazy, ktoré si zabezpečil žalovaný boli následne zaslané právnomu zástupcovi navrhovateľky spolu s výzvou zo dňa 2.5.2013 na vyjadrenie sa. Na záver uviedol, že vo výkaze a výpočte z 20.10.1937 sa uvádza, že Q. O. vstupuje do držby a nie do vlastníctva pozemku a je zrejmé, že právny predchodca navrhovateľky nebol dobromyseľný od začiatku držby, nakoľko z ničoho nevyplýva, že predmetnú nehnuteľnosť by nadobudol do svojho vlastníctva, nemohol ju teda považovať za svoje vlastníctvo.

Včas podaným odvolaním navrhovateľka uviedla, že v rozhodnutí odporcu vôbec nie je uvedené, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ktoré mu predložila navrhovateľka a pri hodnotení dôkazov, ktoré si obstaral sám. Skutkové zistenia odporcu sú podľa nej v rozpore s obsahom listín, ktoré mu predložila. Taktiež uviedla, že rozhodnutie odporcu nie je riadne odôvodnené. Navrhla, aby odvolací súd

napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd uznesením zo dňa 23.12.2015 vyzval navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, voči ktorému navrhovateľka podala odvolanie zo dňa 18.1.2016, v ktorom uviedla, že v predmetnej veci nejde o návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, ale ide o prípad ustanovený v ust. § 5 ods. 5 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom, t. j. o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu. Navrhla predmetné uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že navrhovateľka v odvolaní neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktorými by sa odporca vo svojom rozhodnutí a následne vo vyjadrení k podanému návrhu na preskúmanie rozhodnutia nezaoberal. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Dňom 1.7.2016 nadobudol účinnosť zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP) upravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 2 SSP, odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu nemožno považovať za vecne správne.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Základným poslaním správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní (čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky); ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím, či postupom orgánu verejnej správy ukrátená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Podstatou konania v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti OSP je preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

V zmysle ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu

a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP). Predpokladom postupu súdu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je, aby pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť (§ 247 ods. 2 OSP).

V prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov súd postupuje podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 250i ods. 1 OSP). Súd v tomto prípade vystupuje priamo ako odvolacia inštitúcia proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy.

Predmetom konania v danom prípade je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného vydaného podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom.

Podľa § 5 ods. 5 zákona č. 503/2003 Z. z. proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

V predmetnej veci mal krajský súd konať a rozhodovať o návrhu navrhovateľky, ktorým bol opravný prostriedok proti rozhodnutiu odporcu v konaní o navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktorého zákonnosť mal preskúmať podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov), bez ohľadu na to, že navrhovateľka vo svojom podaní hovorila o podanej žalobe.

Podľa § 250q ods. 2 OSP o opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo zruší a vráti na ďalšie konanie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 221 ods. 2 OSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo vec postúpiť orgánu, do právomoci ktorého patrí.

Základným cieľom konania v správnom súdnictve podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, či pri riešení konkrétnych otázok vymedzených opravným prostriedkom rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

Súd však vlastnému preskúmaniu zákonnosti správneho rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom podľa tretej hlavy piatej časti pristúpi až po zistení, že návrh bol podaný včas, podala ho oprávnená osoba a smeruje proti takému rozhodnutiu správneho orgánu, ktoré preskúmaniu podlieha.

Krajský súd prejednávajúcu vec posúdil podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, hoci mal na vec aplikovať ustanovenia tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Na túto vadu konania pred krajským súdom prihliadol odvolací súd z úradnej povinnosti, pretože mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 OSP).

Krajský súd navyše svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil (§ 157 ods. 2 OSP). Skutková a právna časť odôvodnenia napadnutého rozsudku sa obmedzuje len na konštatovanie zistení z administratívneho spisu, ich rekapituláciu, citáciu zákonných ustanovení, pričom však súd dostatočne a zrozumiteľne neuviedol vzťah medzi citovanými právnymi predpismi a skutkovými zisteniami. Súd sa nevysporiadal s

námietkami uvedenými v návrhu, najmä s námietkou navrhovateľky o rozpore prekladu dôvodovej správy zákona č. XLI z roku 1928.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na uvedené skutočnosti odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. h), f) a ods. 3 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým krajský súd uložil navrhovateľke zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie najvyšší súd zrušil z dôvodu, že súdny poplatok bol uložený podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov, avšak podľa tejto položky v danom prípade nie je možné uložiť súdny poplatok, keďže ide o sadzbu pri podaní správnej žaloby a v tomto prípade bol podaný opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu.

V ďalšom konaní krajský súd vec znovu prejedná v medziach podaného opravného prostriedku, preskúma zákonné predpoklady konania a až po zistení, že tieto boli naplnené, dôsledne sa vysporiada s ďalšími námietkami navrhovateľky a o opravnom prostriedku opäť rozhodne, svoje rozhodnutie riadne odôvodní. V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne i o náhrade trov konania (§246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.